

Svar på Antero Eerolas och 18 andra ledamöters motion om en sysselsättningsgaranti för ungdomar som utexamineras från läroanstalter i Vanda

VD/5415/00.02.00.03/2023

PT/KA/MT/AP

”Arbets- och näringstjänsterna överförs till kommunernas ansvar i början av år 2024. Målet är att förbättra sysselsättningen, främja snabb sysselsättning för arbetstagarna och öka tillgången till tjänsterna och tjänsternas mångsidighet. På så sätt ansvarar samma anordnare för kommunernas sysselsättnings-, utbildnings-, närings- och livskraftstjänster.

Reformen ger också kommunerna och städerna nya möjligheter till en egen aktiv sysselsättnings- och arbetskraftspolitik. Vanda kan vara en vägvisare i en aktiv sysselsättning, särskilt när det gäller ungdomar.

Ett sätt att göra detta skulle kunna vara att ge ungdomarna en särskild garanti för sysselsättning efter studierna. På så vis skulle man kunna erbjuda unga i Vanda, särskilt dem som utexamineras från yrkesläroanstalter, en garanti för sysselsättning till exempel för ett år eller sex månader efter utexamineringen till ett yrke. Detta skulle ske i samarbete med läroanstalterna, sysselsättningsservicen, stadens övriga förvaltningsområden, företag och tredje sektorn.

En så snabb sysselsättning som möjligt efter studierna ger ungdomarna en tro på framtiden, hjälper dem att börja försörja sig själva, förebygger risken för marginalisering och för in dem i arbetslivet och i samhället överlag. Detta skulle också göra det möjligt att bättre och mer målinriktat svara på företagens och den offentliga sektorns behov av arbetskraft.

På basis av ovanstående lämnar vi undertecknade ledamöter in följande fullmäktigemotion:

* Vanda stad utreder möjligheterna att pröva och senare fullfölja en särskild sysselsättningsgaranti för ungdomar, speciellt ungdomar som utexamineras från yrkesläroanstalter i Vanda, i samarbete med staden, läroanstalterna, företag, organisationsfältet och sysselsättningsservicen.”

Stadsfullmäktige 21.8.2023 § 40

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Serviceområdet för sysselsättning och integration konstaterar följande som sitt svar:

Det är viktigt att ungdomarna så fort som möjligt kommer in i arbetslivet efter att ha avlagt en yrkesinriktad grundexamen, särskilt de utexaminerade som av en eller annan orsak löper större risk än andra att hamna utanför arbetsmarknaden. Det här gäller personer som till exempel på grund av sin etniska bakgrund eller bristfälliga språkkunskaper efter skolan upplever en högre tröskel än andra när det gäller att hitta ett jobb, liksom också de personer vars livssituation t.ex. på grund av missbruk eller psykisk ohälsa kan öka risken för utslagning.

Temamässigt är denna fullmäktigemotion jämförbar med den ungdomsgaranti som trädde i kraft i början av 2013 och med hjälp av vilken alla unga under 25 år och nyutexaminerade under 30 år bör garanteras arbets-, arbetsprövnings-, verkstads- eller rehabiliteringsplatser senast inom tre månader efter att de blivit arbetslösa. Den utbildningsgaranti som ingår i ungdomsgarantin innebär för sin del att alla som gått ut grundskolan garanteras en utbildningsplats i gymnasier, yrkesläroanstalter, i form av läroavtal, i verkstäder, rehabilitering eller på något annat sätt.

Ungdomsgarantin har i praktiken inte fungerat som planerat. NTM-centralen följer upp genomförandet av ungdomsgarantin med hjälp av arbetslöshetsstatistik som publiceras varje månad. I december 2023 var 1 637 ungdomar under 25 år arbetslösa i Vanda, vilket är 373 personer fler än under motsvarande tidpunkt året innan. Dessa siffror visar inte hur stor del av de arbetslösa som nyligen utexaminerats från en yrkesskola eller har varit arbetslösa i mindre än tre månader, men ger en bild av det aktuella konjunkturläget på arbetsmarknaden.

År 2021 avlade 2 202 Vandabor en yrkesinriktad grundexamen. Av dem som avlagt examen var 1 116 personer under 25 år och 1 662 personer 25 år eller äldre. Enligt statistiken var 14 % av de personer under 25 år som utexaminerats från yrkesskolor arbetslösa ett år efter skolavslutningen. När det gäller äldre utexaminerade var procenttalen högre. Av alla utexaminerade var i genomsnitt 15 % arbetslösa efter ett år.

Om de ungdomar som nämns i fullmäktigemotionen begränsas till att gälla personer under 25 år, skulle målgruppen uppgå till cirka 1 200 personer per år. Enligt statistiken hör cirka 15 % av dessa, dvs. 180 personer, till den grupp som riskerar att bli arbetslösa för en längre tid efter studierna.

Ungdomarna hör redan nu till sysselsättningsservicens prioriterade grupp liksom personer med invandrarbakgrund i allmänhet. Den nya lagstiftningen om lönesubvention möjliggör en fem månaders subventionerad anställning genast efter att en person blivit arbetslös. I praktiken skulle staden vara tvungen att förbereda sig på att unga sysselsätts för viss tid i stadens egen verksamhet, vilket i praktiken innebär att de nuvarande centraliserade sysselsättningsanslagen fördubblas till cirka 7–8 miljoner euro och dessutom extra personalresurser för organisering av verksamheten och karriärträning under anställningsförhållandet.

Dessutom kan sysselsättningsgarantin leda till en situation där även sådana ungdomar som annars själva skulle kunna hitta ett jobb efter utexamineringen passiveras, om de vet att staden ändå erbjuder ett alternativ till arbetslöshet. På längre sikt är det ändamålsenligt att koncentrera resurserna på att handleda och motivera unga till att studera till yrken som har en hög sysselsättningskapacitet efter utexamineringen. Detta är en utmaning, eftersom de branscher som ofta upplevs som attraktiva för ungdomar i deras diskussioner och meningsutbyte är de som i verkligheten har sämre sysselsättningsutsikter.

Den kommande överföringen av arbetskraftsservicen till kommunerna ger större flexibilitet att ordna olika tjänster. Samtidigt måste man ändå se till att de nya prioriteringarna inte äter upp resurserna för de åtgärder som redan finns, utan i stället ska man säkerställa tillräckliga resurser för tjänster för alla ungdomar.

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Antero Eerola och de 18 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsrådets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade att återremittera ärendet för beredning.

Serviceområdet för sysselsättning och integration kompletterar sitt svar enligt följande:

Det är viktigt att ungdomarna så fort som möjligt kommer in i arbetslivet efter att ha avlagt en yrkesinriktad grundexamen, särskilt de utexaminerade som av en eller annan orsak löper större risk än andra att hamna utanför arbetsmarknaden. Det här gäller personer som till exempel på grund av sin etniska bakgrund eller bristfälliga språkkunskaper efter skolan upplever en högre tröskel än andra när det gäller att hitta ett jobb, liksom också de personer vars livssituation t.ex. på grund av missbruk eller psykisk ohälsa ökar risken för utslagning.

År 2021 avlade 2 202 Vandabor en yrkesinriktad grundexamen. Av dessa var 1 116 under 25 år och 1 662 över 24 år. Enligt statistiken var 14 % av de personer under 25 år som utexaminerats från yrkesskolor arbetslösa ett år efter skolavslutningen. När det gäller äldre personer var procenttalen högre. Av alla utexaminerade var i genomsnitt 15 % arbetslösa efter ett år.

Om de ungdomar som nämns i fullmäktigemotionen begränsas till att gälla personer under 25 år, skulle målgruppen uppgå till cirka 1 200 personer per år. Enligt statistiken hör cirka 15 % av dessa, dvs. 180 personer, till den grupp som riskerar att bli arbetslösa för en längre tid efter studierna.

Före utexamineringen

Vid Vanda yrkesinstitut Varia har antalet avbrutna studier minskat genom långsiktigt arbete. Ju fler ungdomar som slutför sina studier, desto bättre möjligheter har de att få ett jobb – detta minskar för sin del antalet s.k. NEET-unga. Minskningen av antalet avbrutna studier påverkas däremot av det gemensamma välfärdsarbetet som läroanstalterna utför i samarbete med elevvården och arbetet på individnivå per studerande.

När det gäller att söka jobb ordnar Varia jobbsökningsverkstäder vid sina olika verksamhetsställen. Deltagandet i rekryteringsmässan har också blivit en etablerad praxis. På mässan har det funnits möjlighet att få handledning i att uppdatera sin CV. Det är också viktigt att den studerande har en sista period med lärande i arbete som hör till studierna och i samband med den en diskussion med läraren och arbetsplatshandledaren om den studerandes fortsatta planer.

Kuratorerna ordnar tillsammans med läroanstaltsungdomsarbetet årligen jobbsökningsverkstäder vid vissa verksamhetsställen i början av året. En del kuratorer besöker också de grupper som utexamineras inom sina egna branscher för att informera dem som utexamineras om penning- och servicefrågor efter utexamineringen, och då har det också funnits möjlighet att ställa frågor som gäller jobbsökning. Vid vissa verksamhetsställen ger studiehandledarna dem som utexamineras handledning i frågor som gäller jobbsökning och övergången till fortsatta studier.

Det kommer att göras ändringar i lagstiftningen i anslutning till det stöd för lärande och det särskilda stöd som studerande får. Ändringarna kommer att införas när lagarna har stadfästs. Det bör konstateras att serviceområdet för andra stadiets utbildning i Vanda redan har fungerande strukturer och processer för att stödja studerande. Genomförandet av lagändringarna är dock ett utmärkt tillfälle att se över befintliga processer och bedöma vilka som är de bästa sätten att stödja unga så att de med hjälp av sina studier ska uppnå de kunskaper och färdigheter i arbetslivet som motsvarar deras potential.

Efter utexamineringen

En ändring som görs i stadens och Arbetskraftsbyråns tidigare verksamhetssätt är att organisera Vandas sysselsättningsområde så att särskilda åtgärder riktas mot dem som nyligen blivit arbetslösa. Dessa kundrelationer sköts av egna sakkunniga i nära samarbete med arbetsgivartjänsterna och målet är att göra det möjligt att så snart som möjligt återvända till arbetsmarknaden. Detta mål nås genom att oftare träffa kunderna ansikte mot ansikte, ändra karaktären på kundmötena så att fokus flyttas mer på arbetsförmedling och erbjuda s.k. dolda arbetsplatser som inte visas i offentliga arbetsförmedlingsportaler. Kunderna ges också möjlighet till karriärträning och t.ex. uppdatering av ansökningstext och CV.

Det finns lösningar på sysselsättningsproblem som enbart beror på etnisk bakgrund, men arbetet tar tid. Problemet lindras när attitydklimatet på arbetsmarknaden förändras med hjälp av positiva sysselsättningsexempel. I samband med kartläggningen av dolda arbetsplatser för sysselsättningsområdet diskussioner med arbetsgivarna där man på förhand försöker påverka eventuella förutfattade meningar och lyfter fram den outnyttjade arbetskraftspotentialen hos personer med invandrarbakgrund inom branscher med brist på arbetskraft. Vandas sysselsättningsområde satsar också i övrigt stort på att stödja sysselsättningen av personer med invandrarbakgrund, eftersom nästan hälften av kunderna i sysselsättningsområdet kommer att höra till denna grupp och det därför är viktigt att hitta fungerande lösningar för att höja sysselsättningsgraden.

Som en egen grupp är det de som utexaminerats från yrkesskolan som är av intresse för arbetsgivarna. Nästan alla hittar ett jobb utan särskilda åtgärder. Eftersom största delen av utexamineringen sker på våren är det naturligtvis möjligt att anställningsförhållandet inte fortsätter efter sommarjobbperioden. Som arbetslös flyttas en sådan kund till servicetorget för sysselsättning, omfattas av de särskilda åtgärder som beskrivs ovan och sysselsätts på nytt senast ett halvt år efter att arbetslösheten börjat.

Missbruksproblem och psykiska problem

När det gäller ungdomsarbetslöshet som beror på missbruksproblem eller psykiska problem har sysselsättningsområdet begränsat med handlingsutrymme. Erfarenheten är att en arbetsplats inte är en lösning på den arbetssökandens andra problem och att resultatet av en arbetsmöjlighet som ordnats separat ofta är en ny upplevelse av misslyckande, vilket ytterligare förvärrar den ungas situation. Ansvar för att hjälpa en sådan ung person ligger hos välfärdsområdet och vägen till arbetslivet går via arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och arbetsprövningar. Sysselsättningsområdets experter handleder och motiverar de unga att söka vård och hantera problemen på rätt sätt, men det finns inga särskilda resurser för att hantera dessa frågor.

Den kommande överföringen av Arbetskraftsservicen till kommunerna ger större flexibilitet att ordna olika tjänster. Samtidigt måste man ändå se till att de nya prioriteringarna inte åter upp resurserna för de åtgärder som redan finns, utan i stället ska man säkerställa tillräckliga resurser för tjänster för alla ungdomar. Den nya livskrafts- och sysselsättningssektionen kommer att utreda på vilka sätt fullmäktigemotionens mål kan främjas.

Stadsstyrelsen 2.12.2024 § 27

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Antero Eerola och de 18 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Stadsstyrelsen 16.12.2024 § 18

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Antero Eerola och de 18 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet *kompletterade* stadsdirektören sitt förslag enligt följande:

Den nya livskrafts- och sysselsättningssektionen kommer att utreda på vilka sätt fullmäktigemotionens mål kan främjas.

Beslut:

Det kompletterade förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 27.1.2025 § 13

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Antero Eerolas och 18 andra ledamöters undertecknade motion om en sysselsättningsgaranti för ungdomar som utexamineras från läroanstalter i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Kari Ahlström, sysselsättningsexpert, 0503124520
(fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Vanda
